

“BERKUT – 2” MAXSUS MO‘LJALLANGAN PARASHYUT SISTEMASI

Chirchiq OTQMBYu

*Havo-desant tayyorgarligi kafedrası
kafedra boshlig'i A.T. Rozmetov*

Milliy armiyamizning shakllantirish jarayonidagi islohotlar natijasida bo‘linmalarni zamonaviy qurol aslaha bilan ta'minlanishi harakatchanligi, tezkorligi va jangovar qobiliyati yanada oshdi [1]. Shu qatorda parashyut bilan sakrashlarni amalga oshiradigan bo‘linmalar, yuklarni desantlashtirish uchun eng zamonaviy va ishonchli parashyut-desant vositalari bilan ta'minlangan. Zamonaviy janglarning taktikasi o‘zgarishi shuni ko‘rsatadiki, jangovar vazifani bajarishning asosiy omillaridan biri bu yashirinlik va tezkorlikdir. “Berkut – 2” maxsus mo‘ljallangan parashyut sistemasi (1-rasm) yaxshi taktik -texnik ko‘rsatkichlariga ega bo‘lib ob-havo, xudud va vaziyatning har qanday sharoitida belgilangan xududga bo‘linmalarning shahsiy tarkibini to‘liq qurol - aslaha va anjomlar bilan yuqorida ko‘rsatib o‘tilgan talablarni ta'minlab yetkazib berishga qodir.

1-rasm. “Berkut-2” maxsus
parashyut tizimi

“Berkut-2” maxsus mo‘ljallangan parashyut sistemasi maxsus bo‘linmalarning harbiy xizmatchilarini desantlashtirishga mo‘ljallangan havo kemalaridan yakka va guruh tarkibida to‘liq qurol-aslaha va anjomlar bilan chegaralangan qo‘nish maydonlarga kechasi va kunduzi desantlashtirishga mo‘ljallangan [2].

Taktik - texnik tavsilotlari

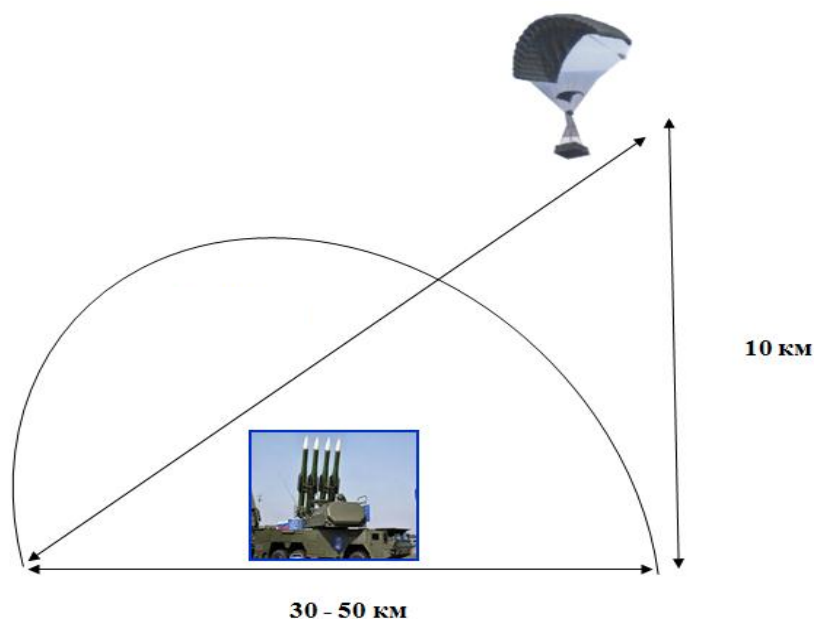
parashyutni ishonchli ishga tushirish balandligi	4000 m
sakrashning minimal balandligi	400 m
parashyutda pasayish tezligi, bir soniyada	5 m gacha
gorizontal tezligi, bir soniyada	12 m dan kam emas
qo‘nish vaqtidagi shamol tezligi, bir soniyada	14 m gacha
kafolatli ishlash muddati	12 yil
foydalanish miqdori asosiy parashyuti	1000 marta
harorat bo‘yicha ishlash diapozoni	$\pm 40^{\circ}\text{C}$

2-rasm. – “Berkut-2” Maxsus parashyut sistemasini taxlangan holatdagi ko‘rinishi. Taxlangan holatdagi o‘lchamlari: uzunligi – 0,60 m, eni – 0,40 m, bo‘yi – 0,26 m.

Yuqoridagi ko‘rsatkichlar shaxsiy tarkibni maksimal balandliklardan va belgilangan hududdan ma'lum uzoqlikda desantlashtirilishi ta'minlaydi. Bular birinchidan yashirinlik va tezkorlik imkonini yaratadi, ya'ni o‘zining hususiyatiga ko‘ra parashyutlar pasayish vaqtida xech qanday tovush chiqarmaysligi yashirinlikni ta'minlaydi, shuningdek soatiga o‘rtacha 40 kmdan 50 kmgacha parvoz tezligini ta'minlashi belgilangan nuqtaga tezkorlik bilan yetib olishini ta'minlaydi [3]. Masalan desantlashtirish belgilangan nuqtadan 10 km uzoqlikda amalga oshiriladigan bo‘lsa parashyutchilar o‘sha nuqtada 10-15

daqiqada oraligida yetib borishi bilan belgilanadi. Ikkinchidan desantlashtirishga mo'ljallangan uchish vositalarini havo hujimidan mudofaa qo'shinlari tomonidan urub tushurish imkoniyatlarini pasaytirishidadir, ya'ni uchish vositasi vazifani bajarish hududiga kirmay shaxsiy tarkibni desantlashtiradi va o'zini urib tushirish imkoniyatini kamaytiradi (chizma), hamda yuqorida aytib o'tilgan omillardan biri yashirinlikni ta'minlaydi. Uchinchidan parashyut bilan desantlashtirish odatda kunning ko'rinishi yomon bo'lgan qismida yoki ob-havo sharoitida ko'rish imkoniyatlari cheklanganda qo'llaniladi. Demak tun qorong'iligini yoki boshqa omillarni inobatga oladigan bo'lsak, desantlashtirishni amalga oshirgan shaxsiy tarkibni dushman tomonidan aniqlash imkoniyatini kamaytiradi, yoki umuman desantlashtirish amalga oshirilganligidan bexabar qolishini ta'minlaydi, va ushbu holat o'z-o'zidan desantlashtirilgan guruhni belgilangan vazifani bajarishida ko'maklashadi.

3-rasm. "Berkut-2" maxsus
parashyut tizimining imkoniyati

Foydalanilgan adabiyotlar

1. "O'zbekiston armiyasi" 2016 yil, sentabr, 18 bet
2. Система парашютная специального назначения «Беркут-2». Руководство по эксплуатации. 2014 год. С 4-6, 80-82.
3. "Парашюты. Ru" Internet sayti